

Haderslev:

Mindre fiskerbåde ligger ved broer i fiskernes baghave ned til fjordens sømærker. Der er både fisk og havørne ved fjorden. Rolige ankerpladser i læ og idyl findes flere steder på 1,5-2,2 m vand uden for sejlløbet. Der er ankerbøjer eller pæle at gøre fast i.

Smuk fjord med egen Djævleø

Djævleøen skuffer ved sit fredelige udseende. Men gå ikke i land, når svaner ruger på øen, for de angriber djævelsk. Bemærk gråhvid kuglebøje, som henviser til tekst i folder om fjorden.

Af Anders Høegh Post

Haderslev Fjord snor sig 8 sømil ind mellem siv, skove og marker, og næsten ingen huse ses. Sejllobet er 6 m dybt og afmærket med bøjer nær 2 m kurven. Nogle steder kan man sejle uden for løbet, andre steder bestemt ikke.

Haderslev Fjords otte sømil slår alle andre kønne danske fjorde med sin koncentrerede hygge og skønhed og sin mystiske Djævlø.

På Lillebælt-søkortet med det sydfynske område ser Haderslev Fjord ud som en snoet kanal, der må være for smal til rigtig sejlads.

Men fjorden er en dejlig overraskelse. Den ca. 300 m brede fjord snor sig kønt mellem siv og skove, der nogle steder åbner sig mod bakkede marker. Hist og her breder fjorden sig lidt ud, og her ligger både ved ankerbøjer foran høje træer. Ankerliggere bør ikke stikke meget mere end ca. 1,7 m, men til beroligelse, hvis kølen skulle få kontakt, er bunden mudder.

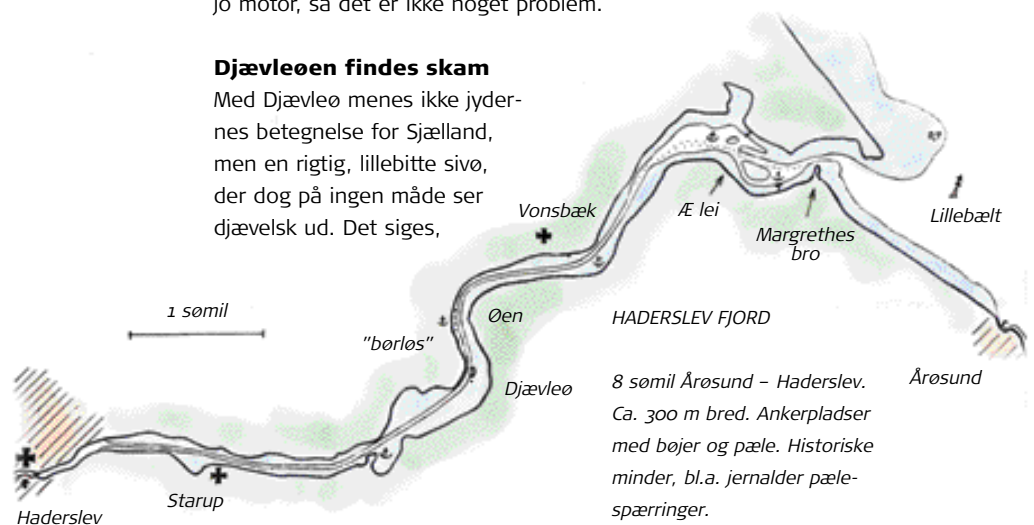
Det godt afmærkede sejløb er 6 m dybt og bredt nok til fragtskibe, der af og til kommer til Haderslev Havn. Kongeskibet "Dannebrog" har også været inde på fjorden, og det var et meget flot syn, siger de, der så det.

Fra sin båd ser man natur og næsten ingen huse og slet ingen sommerhusområder. 2 m kurven følger stort set sejllobet. Søkort 153 Haderslev Fjord viser, hvor 2 m kurven giver lidt mere plads end den gravede rende. Større gæstebåde gør klogt i at blive mellem de mange grønne og røde bøjer.

Man siger, at en Folkebåd på kryds ud eller ind ad fjorden skal vende 50 gange. Siden middelalderen er et lille stræk mellem bakker og træer kaldt "børøs", altså uden vind. I dag har vi jo motor, så det er ikke noget problem.

Djævløen findes skam

Med Djævlø menes ikke jydernes betegnelse for Sjælland, men en rigtig, lillebitte sivø, der dog på ingen måde ser djævelsk ud. Det siges,

8 sømil Årøund – Haderslev. Ca. 300 m bred. Ankerpladser med bøjer og pæle. Historiske minder, bl.a. jernalder pælespærringer.

Blåt = lavt vand
Hvidt = dybt vand

Max 6 knob på fjorden blæser "små" drenge i speedbåde på. Deres 25 knobs bølger sjaskede mod vort fribord. "Ja. Hvad skal vi gøre ved speedbådene?" sukker en sejler i Haderslev.

at legende børn fandt på navnet i 1850'erne, da sejltrengen blev rettet ud og gravet gennem et næs, så spidsen af næsset blev til en lille ø.

Djævløen er kun siv og sump. I foråret har svaner reder på øen, og de skal nok forsvare øen som djævlø.

På hele fjorden undrer man sig over nogle gråhvide kuglebøjer med nummer på. Kapsejladsbøjer? Nej, der er 20 stykker. Forklaringen får man først af havnefogeden inde i Haderslev: Numrene henviser til historiske seværdigheder langs fjorden. En folder med forklaringer fås gratis på turistinformationen. Folderen burde også kunne fås hos havnefogeden.

Fjordens 20 seværdigheder

Nogle af seværdighederne er under vandet. Ved munden findes rester af to pælespæringer fra omkring år 400. Spærringerne hindrede fjender i at nå ind til byen. Venner blev lukket ind ad et led med flydende bomme.

"Margrethes bro" er et 24 m bredt bælte af nedrammede pæle tværs over fjorden, et kæmpearbejde i år 400. Spærringen blev forbedret i 1100-tallet. Dronning Margrethes navn brugtes også i Roskilde Fjord om "Margrethes skib", der ved udgravning viste sig som en anden spærring, nemlig vikingernes Skuldelev-skibe.

"Æ lei" er pælespærring på 11 m bredde tværs over fjorden. Spærringen fra år 403 var så effektiv, at det voldte besvær at uddybe fjorden i 1850'erne. Folderen nævner ikke, hvad æ lei betyder, men turistbureauet gav en syngende sønderjysk forklaring:

– Det er da et led som ind til en indhegning. Vi kalder det også lei gaf (led gab).

Hele fem af fjordens seværdigheder er nedlagte færger med robåde og færgekroer. Mellem træer fik vi et glimt af Vonsbæk Kirke, hvor Vonsbæk betyder Odins bæk, et gammelt kultsted. En bakket pynt hedder Øen, da pynten tidligere var en ø. Kort før Haderslev Havn passerer vi den kønne Starup kirke fra 1100-tallet. Dengang var der en stor handelsplads lige her.

Øverst: Stor lystbådehavn i Haderslev med bådebroer langs siv. Her ses inderste del med mindre både, de større ligger længere ude. Bindingsværkshuset var ridehus for et lansener regiment i 1700-tallet.

Midten: Haderslevs maleriske gamle bydel ved kirken, hvis lyse tag og spir ses over de kønne gavlhuse. Foran husene er et torv med lækre fortovsrestauranter under parasoller.

Nederst: Den ældste bydel ved kirken har gammeldags gadenavne som Jomfrugang og Præstegade.

Driversejlad på fjorden. Et stræk nær Djævleøen kaldes siden middelalderen for "børløs", altså uden bøl (vind) mellem bakker.

Stor lystbådehavn, frie pladser

Der er nye boligblokke på kajens nordside. Overfor ved sivene ligger lange lystbådebroer med masser af frie pladser. "Fjord-effekten" gør, at mens mange lokale både er ude på ferie, gider kun få gæster sejle ind. De trænges hellere ude i havnene i det sydfynske.

Yderst i lystbådehavnen ligger X-Yachts moderne værft. Dejligt at se et værft, der klarer sig så godt. Så kommer to sejlkubber, som her i Sønderjylland staves med c: Haderslev Sejl Club og inderst Haderslev Sejl Forening.

Vi roser havnefogeden for den smukke fjord.

"Ja, men I skal også huske at kikke til vejrs. Der er fiskeørne," siger han.

Havnen bliver til en å under en vejbro, og på den anden side ligger byen. Et stort bindingsværkshus ved havnen var ridehus i 1700-tallet for Holstenske Lansener Regiment. De var bevæbnet med en frygtindgydende lanse og havde på ryggen en lille karabin (gevær) hængende i en karabinhage (deraf hagens navn).

Den kønne, gamle bydel ligger oppe omkring domkirken, hvis hvide tag og spir ses fra havnen. Kirken er påbegyndt i 1100-tallet. Nu er den kæmpestor med 26 m til loftet og med Danmarks største kirkeskib, en 4 m lang fregat fra 1700-tallet. Bag kirken er der bakkede gader og stræder, hvor nogle huse er så lave, at man må bøje sig dybt for at komme ind ad dørene.

Byen er 800 år gammel. Den og egnen var tysk efter krigen 1864 og indtil 1920. Kønne gavlhuse fra 1570 til 1800-tallet gør det til en fornøjelse at vandre rundt. Og sejladsen fjorden ud igen var endnu en fornøjelse.

Haderslev by

Byen er inderst, hvor havnen spærres af en vejbro.

Supermarked: Lige efter broen ved havnens nordside.

Møntvask: Ved broen på havnens sydside.

Gamle bydel: Omkring domkirken.

Turistinformation: Fra domkirken følges Nørregade 300-400 m mod nord.